

Список використаних джерел:

1. Campitelli, Guillermo; Gobet, Fernand (2010). "Herbert Simon's Decision-Making Approach: Investigation of Cognitive Processes in iExperts". *Review of General Psychology*. 14 (4): 354–364. doi:10.1037/a0021256. ISSN 1089-2680. S2CID 6146970.
2. Elbahrawy F. (2024), Record US Stock Rally Is Under Threat From a World in Turmoil. Bloomberg, 2024-02-18.
<https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-02-18>
3. MacKinlay, A. C. "Event Studies in Economics and Finance," *Journal of Economic Literature* Vol. XXXV, Issue 1 (March 1997)
<https://www.bu.edu/econ/files/2011/01/MacKinlay-1996-Event-Studies-in-Economics-and-Finance.pdf>
4. Balyuk T., Fedyk A. 2023. Divesting under Pressure: U.S. firms' exit in response to Russia's war against Ukraine, *Journal of Comparative Economics*, Vol. 51, Issue 4, 2023, pp.1253-1273.
5. Winker J., Müller L., Schiereck D. 2023. Kapitalmarktreaktionen beim Rückzug börsennotierter Unternehmen aus Russland. CF, 2023 (03-04).

УДК 336.005.915:334.

Ушеренко С.В.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри

корпоративних фінансів та контролінгу,

КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Грищук А.С.,

аспірант кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу,

КНЕУ імені Вадима Гетьмана

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЧЕРЕЗ ЙОГО РИНКОВУ ВАРТІСТЬ В УМОВАХ МАКРОЗМІН

Корпоративне підприємство (далі – КП) у своїй діяльності пов'язано з багатьма предметними функціональними макросферами суспільних і економічних відносин, які здійснюють впливи на усю діяльність КП, а також на

його характеристики, зокрема, на економічний зміст капіталу КП. У бюджетній сфері КП виступає джерелом наповнення доходної частини державного та місцевого бюджетів; у виробничій сфері є продуцентом товарів та послуг; в екологічній – головним користувачем природних ресурсів та суб'єктом природоохоронної діяльності; в науковій та освітній – рушієм науково-технічного прогресу, споживачем та джерелом знань; в регіональній – відіграє функцію "точки економічного зростання", в соціальній сфері підприємство є місцем створення чи збереження робочих місць реалізації людських можливостей, забезпечення засобами існування; в фінансово-економічній – мультиплікатором грошей та центром утворення головної економічної категорії «вартість» [1]. Враховуючи значущість корпоративного сектору, де виробляється та надається 90% від усього обсягу продукції та послуг, то питання управління вартістю капіталу набуває особливої актуальності в умовах макрозмін [2]. Складність питання управління капіталом КП пов'язана з багатовимірністю проблеми зумовленою дією факторів вищезазначених предметних функціональних сфер економічних та суспільних відносин і комплексом задіяних механізмів управління для забезпечення його ефективності як-то: через ринкову вартість капіталу, структуру капіталу, дохідність та вартість КП, строковість, доступність і простоту залучення інвестиційних чи кредитних коштів. Ще більш ускладнює це питання наявність різних агентських інтересів у менеджерів, власників і акціонерів КП, через що обрана стратегія управління капіталом може виявитись неоптимальною з точки зору максимізації вигід власників. Із зазначених причин проблема управління капіталом у залишається одним з найбільш дискусійних питань сучасної фінансової науки, і найбільш досліджуваним – в корпоративних фінансах. Серед вітчизняних дослідників управління капіталом слід відзначити І. Бланка, Ю. Іванова, А. Корнелюка, Т. Момот, О. Терещенко, Ю. Юшка тощо. Питання управління капіталом має бути з розкриття об'єкту дослідження визначення -"капітал". Зараз в традиційний погляд на капітал як – на сукупні ресурси, що використовуються в підприємстві: "сума накопичених матеріальних благ, результат минулої

(попередньої) і засіб для подальшої (майбутньої) виробничої чи комерційної діяльності. Розрізняють К. виробничий, і невиробничий, основний і обіговий, постійний (вартість засобів праці) і змінний (вартість робочої сили). У широкому сенсі під капіталом розуміється будь-який ресурс, що створюється з метою виробництва більшої кількості економічних благ або цінність, що надає дохід. Капітал функціонує у формах грошового, промислового, торговельного та позичкового; чистої вартості (вартість активів мінус суми зобов'язань). Капітал є носієм доданої вартості [3]. З позиції сучасного розкриття категорії "капітал", до його складу включають нематеріальні та нефінансові активи, що акумульовані в категорії "інтелектуальний капітал". До складу інтелектуального капіталу включають [4]:

- людський капітал – сукупність знань, навичок, творчих здібностей, компетентностей, а також здоров'я персоналу КП відповідати цілям діяльності і стратегії розвитку КП;

- структурний капітал – програмне забезпечення, фінансові технології, бази даних, організаційна структура, патенти, товарні знаки, організаційні механізми, які забезпечують продуктивність персоналу та функціонування підприємства.

- споживчий капітал – майбутні споживачі продукції підприємства, клієнтська база, спроможність КП задовольнити запити споживачів продукції.

Інтелектуальний капітал визначає вартість та конкурентоспроможність КП, а приблизну оцінку інтелектуального капіталу можна визначити з використанням коефіцієнта Тобіна. Коефіцієнт Тобіна – ринкова вартість компанії поділена на вартість її фізичних активів. Коефіцієнт Тобіна надає загальне уявлення про величину інтелектуального капіталу (цінність компетентностей персоналу КП + експертні оцінки потенціалу КП). Для більшості компаній коефіцієнт Тобіна коливається у межах 5-7, для наукоємних компаній він може бути високим (для порівняння Microsoft має коефіцієнт Тобіна = 8).

Підсумовуючи, методологія управління капіталом КП має розроблятися через системне управління інтегрованим капіталом : управління операційним капіталом, управління обіговим капіталом, управління інвестиційним капіталом,

управління грошовим потоком капіталу, управління інтелектуальним капіталом. Управління капіталом КП має включати в себе також управління ризиками використання капіталу. За цим методологічним підходом має розроблятися система збалансованих показників (далі – СЗП) за алгоритмами висвітленими в низці монографій та інших наукових публікацій [5]. Збалансована система показників (Balanced Scorecard – BSC або СЗП) – це інструмент стратегічного планування та управління, який використовується для вимірювання ефективності діяльності організації за межами традиційних фінансових показників. Вона орієнтована на результат і забезпечує збалансований погляд на підприємство шляхом впровадження стратегічного плану як активної системи цілей і показників ефективності. В основі СЗП лежить розуміння, вимірювання та оптимізація рушійних сил створення цінності з метою забезпечення стабільної діяльності. В первісному вигляді СЗП складалася з чотирьох вимірів: Навчання та зростання; Бізнес-процес; Клієнт; Фінансовий. Для управління капіталом КП за нашим методологічним підходом СЗП має включати 8 груп показників представлених у вигляді матриці збалансованих показників. Розробка СЗП має стати предметом подальших наукових розвідок за темою управління капіталом корпоративного підприємства.

Список використаних джерел:

1. Ушеренко С.В Інституціональне забезпечення інноваційного розвитку підприємництва / Інноваційний розвиток корпоративних фінансів: тенденції та перспективи : монографія / [Терещенко О.О., Бабяк Н.Д., Іващенко А.І. та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. О. Терещенка. – Київ : КНЕУ, 2017. С.342-353.
2. Фінанси підприємств корпоративного сектора економіки України: колективна монографія / Зимовець В.В., Даниленко А.І., Терещенко О.О. та ін.; за ред. В.В. Зимовця ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». – Електрон. дані. – К., 2019. – 306 с. – Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/311.pdf> ISBN 978-966-02-8988-8 (електронне видання).

3. Бланк І.О. Управління використанням капітала /І.О.Бланк. – 2-е вид., стер. – К.: Вид-во «Ельга», 2012. – 656 с.
4. Понедільчук Т. В. Інтелектуальний капітал: сутність та методи оцінки /Т. В. Понедільчук // Ефективна економіка № 6, 2014.
5. Paul R. Niven (2003), Balanced Scorecard Step-by-Step: Maximizing Performance and Maintaining Results, John Wiley & Sons International Rights, Inc.

УДК 336.005.915:334.78

Ушеренко С.В.,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри
корпоративних фінансів та контролінгу,
КНЕУ імені Вадима Гетьмана»*

Косько О. В.,

*аспірант кафедри
корпоративних фінансів і контролінгу,
КНЕУ імені Вадима Гетьмана*

МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ В КОРПОРАТИВНОМУ СЕКТОРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Вирішення проблемних питань управління в корпоративному секторі національної економіки, який включає сегменти фінансових і нефінансових корпорацій у формі господарського товариства, відзначено актуальністю, що зумовлено значущістю корпоративного сектору, де виробляється та надається 90% від усього обсягу продукції та послуг [1]. Проблемні питання, які пов'язані з інституціональними та управлінськими ризиками функціонування корпоративного сектора підприємництва, що мали у довоєнному стані національної економіки, то з часу встановлення її воєнного стану ще більш загострилися. Звідси виникає інтерес до модернізації управлінських механізмів